

1875 The rest of the story

Ola forstod det ikke helt. Riktignok var det forhold som ikke ble godtatt. Det lå en tradisjonsbæring og alliansebygging innenfor visse slekter og familier. Rett nok var Anne datter fra et selvstendig bruk, mens han var husmannsgutt. Faren til Anne, Knut Gunnarson Tune, var en aktet gårdbruker med en viss innflytelse i bygda. Men Ola følte at den han trodde skulle bli hans vordende svigerfar, godkjente ham for den han var. Knut på Tune søre kjente ham så godt, og det hadde alltid vært et godt forhold dem imellom. Ja, Ola ristet litt på hodet og mintes alt arbeidet han hadde utført nettopp hos Knut på Søre. Hvor mange mil hadde det ikke blitt i alt slags vær som gjetergutt allerede i åtteårsalderen mens han bodde på Tune mellom. Han var god nok da! Bitterheten tok et kraftig tak. Da han i 1845 mistet sin mor som 12-åring var det nettopp folket på Tune søre som stilte opp. Året etterpå flyttet han fra Tunegrenda, da faren fikk tak i Bakke nordre. Men flere år fremover var Ola tilbake på Søre som dreng. Forholdet til vertsfolket var meget godt. Han følte han ble godt likt og godtatt på alle måter. Han smilte for seg selv i sin fortvilelse og sorg. Tanken gikk til oppveksten på Tune mellom. Han husket ikke Anne den gangen, kun som en av de seks skrikerungene til Astrid og Knut på Søre. Siden var han på vandring i bygda, ble en aktet arbeidskar, kjente for vilje og innsats. Utdanning var et fremmedord, og det ville ta tid å opparbeide midler til eget bruk. Men han visste han var iherdig, ja, selv husfrua på Søre, mor til Anne, hadde skrytt av hans pågangsmot. De visste at han ikke bare var foreldreløs, etter at faren døde i 1849, men at ansvaret for søsknene på et vis lå på hans skuldre. Far til Ola, Ola Sevatson Tune Bakke, var knapt innom Bakke nordre før han måtte overlate sin del av gården til Johannes Steingrimson. Det gikk fort nedover med faren Ola Sevatson. Og da han døde ble de foreldreløse ungene satt bort. Sevat (3) til Eirik Opheimsgjorde, Kristi (6) til Guttorm Hansebråten og Borghild (9) til Ola Bæra. Nå i 1859 var Ola snart 26, og hans søsken hadde begynt sin vandring ut i den store verden, forpliktelsene og ansvaret forsvant i så måte. Ola hadde sett seg ut et bruk, forholdet til Anne var på sitt beste, ja, faktisk var de forlovet. Og så mottok han signal om at han ikke ville bli godtatt som svigersønn på Tune søre. Og det hadde ikke noe med gården å gjøre. Det var allerede bestemt at Lars på 18 skulle overta Søre etter faren Knut.

Slik møter vi Ola Olson Tune Bakke en sommerdag i 1859. Han hadde vandret en tur opp til tregrensen. Her satt han og så utover bygda, så utover det han hadde trodd ville bli hans fremtid. Han satt der og tenkte over sitt liv, et liv i arbeid, slit og motgang. Etter hvert hadde livet begynt å smile til Ola. Han jobbet hardt for å bli bemidlet til å få seg et eget bruk. Men først og fremst var det hans egen livsforsikring som gjorde ham livsglad, sterk og optimistisk, nemlig vakre Anne Knutsdatter Tune. Det hadde utviklet seg en egen kjemi mellom de to. Det måtte bli de to, det var de sikre på. Så sikre var de, at de altså ble forlovet. Hun var en strålende vakker 17-åring. Ola følte han hadde vunnet selve prinsessen. Nå stod bare halve kongerike igjen. Men det skulle han klare. Slottet hadde han allerede sett seg ut. Et lite bruk var snart til salgs. Men så, som et lynnedslag, hadde Anne gråtende fortalt at foreldrene hennes ikke ville godta ham som svigersønn. Det ble snakket om at han var foreldreløs.....vanskelig å forstå. Standsmessig, ok...det var et datidens argument, mennei, dette var ikke rettferdig mente Ola der han satt og så sitt livsgrunnlag smuldre opp. Hva var vitsen med å leve lengre? Nå hadde han søkt skogen og fjellet for å finne svaret, slik fjellfolk gjorde det. Men han fant det ikke. Ola knakk sammen.

Ola Olsen Tune Bakke ble født den 31. oktober 1833 på Tune mellom i Ål i Hallingdal. Hans foreldre var Ola Sevaton Tune Bakke (1800-1949) og Kristi Olsdatter Strand Bakke (1805-1845). Ola var en av fem søsken, hvorav en døde som treåring. Det synes som familien bodde på Tune mellom. I 1845 dør mor Kristin, muligens i barsel. Faren hadde da kjøpt halve Bakke nordre for 200 spd, men ikke fått skjøte i 1846. Trolig flyttet familien til Bakke nordre straks etter 1846.

1959

Tune mellom

2015

*Dagens eier: Odd Breie med sine to døtre,
f.v Guro og Linn Therese*

Anne Knutsdatter Tune ble født den 16. desember 1842 på Tune søre. Hennes foreldre var Knut Gunnarson Tune (1814-1902) og Astrid Larsdatter Stave Tune (1812-1859). Anne var en av seks søsken, en døde som ettåring.

Ola og Anne var altså naboer noen få år i tidligste barndommen for Anne. Ola flyttet med faren til Bakke nordre, som ligger i Votndalen om lag ti kilometer unna Tunegårdene. Tradisjonsfortellingen i familien i Amerika tilsier at disse to fant hverandre, ble forlovet, men at foreldrene til Anne ikke godtok Ola siden han var foreldreløs. Denne avgjørelsen kom trolig i 1859, og en kan ikke se bort i fra at mor Astrid sin bortgang dette året påvirket det synet som gjorde seg gjeldende på Tune søre. Avgjørelsen/argumentet synes noe merkverdig, men tiden var en annen. Uansett gikk livet videre og de to elskede måtte forlate hverandre og giftet seg på hver sin kant. De forlot hverandre, verden forlot dem og etter kort stund utvandret de uavhengig hver for seg til Amerika.

*Far til Anne:
Knut Gunnarson Tune
(foto via Knut Sandåker)*

1959

Tune søre

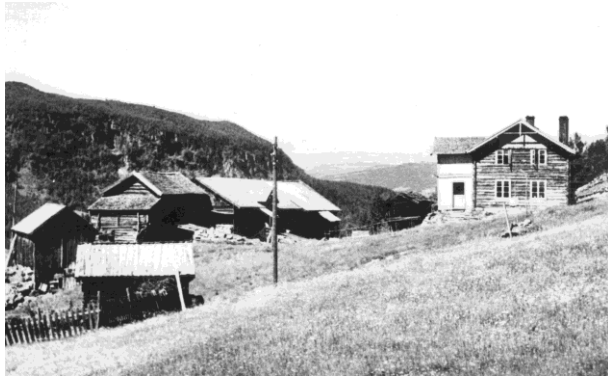
2015

*Dagens eier: Eilev Hefte med sine to
barn: Alexander og Emila*

Ola Olson Tune Bakke giftet seg i Ål i 1861 med Sigrid Erlingsdatter Nerolseie (1842-1873). Straks etterpå emigrerte de til Illinois, senere til Iowa, hvor de levde de første årene. Straks etter ankomst Amerika ble han innrullert og tjenestegjorde en liten stund i borgerkrigen, men ble

dimittert etter en timåneders sykdomsperiode, trolig grunnet sult, og at han og en del andre soldater hadde spist ris som ikke var tilstrekkelig kokt. Ola og Sigrid flyttet nordover til Goodhue county i Minnesota, etter å ha blitt inspirert av sin beste venn Ole Knutson Strand fra Hallingdal, som hadde emigrert til Minnesota i 1866 samme med sin kone Kristi Holman. De giftet seg i Ål i 1858. Deres datter Anna ble gift med Knut Syverson, som kom fra Gol. Dette paret fikk i sin tur en sønn som het Adolph Syverson. Han ble gift med Emma Othilda Hoven, datter av David Hoven fra Hegra i Stjørdalen. Emma og Adolph fikk kun ett barn, nemlig dattera Elsie Elmyra, som giftet seg med Lloyd Johnson, og er foreldre til Prudence Gushwa, hovedkilden til dette kapitlet. Se meget dramatisk historie tilknyttet familien i *Stjørdalens krønike*, bind 11, side 126.

1948

Bakke nordre

2015

***Dagens eier: Toril Thronæs fra Åsen nord
av Stjørdal og Jan Thronæs Hågård***

Ola Olson Tune Bakke og hans kone Sigrid får etter hvert sju barn: Kristina (1863), Ole (1865), Ole (1866), Ole Johan (1866), Elling (1869), Inga (1871) og Lena (1873). De to Olene dør som nyfødte, og det er mulig at mor Sigrid dør i barsel. I 1873 er Ola Olson Tune Bakke enkemann i Minnesota, og sitter med fem barn under ti år.

Og så var det Anne. Hun fikk det heller ikke lett, kjærlighetssorgen var brutal. Muligens registrerer hun at Ola har giftet seg. Alt var så forvirrende. Det ble dobbelt forsterket da mora dør i 1859. Ei stemor, ei ny Astrid, kom til gården i 1865, men da hadde trolig Anne blitt sendt til Kristiania (Oslo). Her i storbyen ble Anne gift med Kristian Slegerbråten, og fikk tre barn, den

førstefødte Carl i 1868, deretter to døtre: Martine og Annette. De to sistnevnte dør. Det samme gjør hennes mann, Kristian. I 1875 tar Anne med seg sin sønn Carl og emigrerer til Goodhue county sør for Minneapolis, til selve Trøndelag i Amerika. Her var det trolig også en del hallingdøler, og derfor en naturlig destinasjon. Hvem Anne kom til er usikkert. Anne hadde ingen kontakt med sin flamme for 16 år siden, og visste ikke hvor han var i Amerika.

Og så kommer det merkelige, det gledelige for disse to omtalte som begge hadde blitt enkefolk. En dag skulle Anne krysse et større jorde i Roscoe Center vest for Zumbrota, en snarvei over til naboen for å bake flatbrød. Her ute på jordet møter hun tilfeldig en person i motsatt retning. I det de skal passere hverandre, kaster Anne et blick på den møtende. Og det var Ola, hennes barndomskjærlighet og tidligere forlovede. Midt ute på prærien møtes de igjen, de to som ikke kunne få hverandre i gamlelandet. Men nå var de i *"the land of the free, and the home of the brave"* som siste setningen i den amerikanske nasjonalsangen lyder. Innen en måned ble de gift, og den 4. april i 1876 fikk de en datter, Annette, oppkalt etter Annette som døde hjemme i Norge. En trist historie ble til en solskinnshistorie. Denne nye Annette er bestemor til hovedkilden, Prudence Gushwa, med aner fra både Hallingdal og Stjørdal.

Ola Olsen Tune ble døpt og hetende Ola i Ål, men i Amerika brukte han navnet Ole, hvilket var ganske så vanlig. Ola sitter der i 1876 med sine seks barn, pluss nye kone, altså barndomskjæresten Anne og en ny baby: Annette. Og i tillegg

Kåre Olav Skolmli fra Stjørdal, nær slektning av Prudence Gushwa, har vært mange ganger i Roscoe Center i lag med H. O. Løkken

et såkalt bonusbarn: Carl. Anne og Ola fikk også et barn til, som døde som baby. Den yngste datter til Ola, Lena, vokser opp hos Ola Bakkes beste venn, nevnte Ole Strand. Familien Bakke måtte leve forsiktig, ingen luksus. Alle barna måtte etter hvert ta et tak. Likevel fant de glede i de små ting, og var flinke til å arrangere selskaper ved store og små dager/anledninger. Da møtte de omverden, slappet av og fikk sin livets skole. Den formell utdanningen var utenkelig. Kirken ble et samlingspunkt, hvor de tilhørte menigheten i Lands (kirke vest av Zumbrota). Kvinnene tok del i Ladies Aid. Bakkefamilien arrangerte kristelige sammenkomster i sin hage. Annette likte skolen veldig godt, men ingen av ungene fikk noensinne muligheten til "high school". De var nødvendig arbeidskraft hjemme. Døtrene til Ola fra første ekteskapet giftet seg og forsvant ut av redet. Far Ola sin sviktende helse tilsa at alle guttene arbeidet på gården. På 1880-tallet kjøpte sønnen Elling hjemgården. Annette var spesielt interessert i (adept at debate) å diskutere. Hun slukte alle muligheter til å lære, og ønsket selvsagt utdannelse, men det var utenkelig, så hun ble gående hjemme med livets skole, og lærte seg alle huslige sysler, inklusivt karing og spinning. Annette ble vel det mange ville kalle "*et realt duganes kjerringemne*". Frierne var mange. Men hun sa nei. En dag stakk hun av til en tante i Waukesha i Wisconsin, etter å ha sagt nei til et frieri som faren så absolutt ville at hun skulle si ja til. Hun var borte i to måneder, og ville forbli der, men ble mest tvunget tilbake for å hjelpe til hjemme. I Waukesha så hun for første gang i sitt liv en neger.

Men så begynte en ung mann som het Hans L. Johnson (f. 1880) å frekventere "the Bakke home". Annette holdt til å begynne med en viss avstand, men ei nabokone mente hun burde se litt nærmere på denne Hans. Og det gjorde Annette, og ett år etterpå, den 14. juli 1901, var hun gift med Hans. Dette må ha vært et godt parti i farens øyne, fordi ingen av de andre døtrene ble påkostet et bryllup. Annette derimot fikk hva de kalte "*a good send off*". Det ble et storslått bryllup som gikk over to dager. Annette og Hans forpaktet en farm i nærheten, og i 1910 kjøpte de sin egen farm nær Hadar (nordvest av Zumbrota).

Brudebildet fra 1901 av Annette og Hans L. Johnson (døpt Bjugan i Hegra)

Foreldrene til Hans L. Johnson var Lorents Bjugan og Ingeborg Almli fra Hegra i Stjørdalen. Lorenz slo inn på jussen, og løste mange konflikter oppover årene. Han ønsket virkelig å utdanne seg, men kona Ingeborg ville sterkt at han holdt seg til gården. Og slik ble det. Ingeborg var en myndig og bestemt kvinne. De fikk ti barn. Fem av dem døde innen ett år. Lorents døde i 1889 i en alder av 62. Sønnen Hans var da kun ni år gammel, og *krøken måtte virkelig tidlig krøkes*.

Hans og Annette fikk seks barn mellom 1903 og 1913. I 1910 kjøpte de "the Rong farm". Annettes halvbror, Carl (1868-1940),

giftet seg aldri. Han var mye på besøk hos sin søster og var en meget populær onkel for ungene. Hans jobbet hardt med gården, og slet seg ut. Det ble umulig å drive gården. Ikke kunne de leie inn hjelp. Så de solgte farmen, og flyttet til et hus i Wanamingo. All medisinsk behandling hjalp svært lite, og etter 2 ½ år med dårlig helse dør Hans den 10. november 1913, kun 33 år. Det ble tøft for Annette. Og verre skulle det bli.

Noen få dager etter at Hans døde, brenner huset til Annettes foreldre, Ola og Anne, ned, altså paret som mistet hverandre i ungdommen, fant hverandre midtveis - og mistet nå alt materielle i alderdommen. Belastningen for enke Annette ble ikke mindre ved at faren hennes flyttet inn hos henne som pleiepasient. Og det slutter ikke der for Annette. Noen måneder senere dør nemlig far Ola, han som er årsaken til dette kapitlet. I løpet av noen korte måneder mister Annette mann, far og arven, ref. brannen. Mor Anne flyttet til sin stesønn, Elling - hjemme på gården, hvor hun ble til sin død i 1917, unntatt de to siste måneder hvor hun bodde hos sin datter Annette.

Lands kirkegård

Senere flyttet Annette til Zumbrota. Hun hjalp ungene med skolearbeidet. Hun tok på seg småjobber overalt, kjempet og jobbet hardt. I 1936 da kun de to yngste ungene var igjen hjemme, leide hun ut sitt hus i Zumbrota og flyttet til Minneapolis. Da alle ungene var fløyet ut, fikk hun bedre tid og brukte en del av denne innenfor Central Lutheran Church. Samtidig passet hun barnebarna (ungene til Elsie og Lloyd), blant annet Prudence, f. 1941. Prudence har fire søsken og er gift med John Edward Gushwa. Hun er pensjonert professor og paret har to sønner: John Brett, f. 1965, og Judd Edward f. 1967. Hovedpersonene og årsaken til dette kapitlet, Ola og Anne fra Ål, er altså oldeforeldre til Prudence.

Men så var det dette uttrykket: *The rest of the story*. Vår kjærlighetshistorie her i kapitlet er mer enn god nok, og vil alene stå seg meget bra. Men som historieforteller har jeg en trang til å snuse etter assosierte hendelser, historier relaterte til personene og/eller gårdene/stedene.

Familien Gushwa

**Svigerdatter Kristen, sønnen John, Prudence (sittende) og John i midten, sønnen Judd
Barnebarna f.v: Fikadu, Elsa, Mitikie (på fanget), Odin, Piper, Agro og Tedi. Fem av disse er adopterte fra Etiopia**

Det er på en måte tre gårder i dette kapitlet:

Tune mellom, hvor Ola ble født og vokste opp i tidlig barndom. Stedet eies i dag av Odd Breie, som er tippoldebarn av søskenbarn til Ola Olson Tune Bakke. Odd Breie er følgelig sønn av femmenning til Prudence Joanne Johnson. Gården Tune søre, hvor Anne vokste opp, eies i dag av Eilev Hefte, som ikke er i slekt med berørte, men tilhører en nyere familie tilkommet gården. Og så er det Bakke nordre, hvor Ola også bodde en kort tid, før han flyttet ut av rede. Stedet eies i dag av Jan Thronæs Hågård, som ikke er i slekt med hovedpersonene i kapitlet her. Men alle disse tre gårdene har sine relaterte historier og hendelser, og ved å grave litt dypere vil nok en del familierelasjoner seg i mellom dukke opp. La meg ta med følgende, altså: *"The rest of the story"*, hentet fra Bygdesoge av Thor Wangberg.

Det gikk vilt for seg på Mjåvasstølen natt til 12. juli 1683. Midt i sin beste søvn, ble stølsfolket vekket opp av skrik og bråk. Det var Svein Tolleivsson som kom ridende opp på vollen og inn på buahella til Knut Håkonsson Noss. Svein ga seg ikke før budeia kom i døra. Svein krevde tobakk av henne. Da hun kom med tobakkshuset, spurte Svein etter "Røde Knud". Budeia svarte som sant var at han var hjemme på gården. "Enn den skripute guten, er han her?", holdt Svein fram med. Budeia skjønte at det brygget opp til bråk, og svarte benektende. Men gutten stod i skjorta

og hørte på. ”Her har du den skripute guten”, ropte Ola Knutsson, og sprang frem i døråpningen med ei øks i hånda og hogg til og traff Svein i livet, omtrent der hestehelda var festet i beltet. Det skrall kvast i metallet, slik at hesten skvatt til og la på spang. Hesten rundet nova og Svein ble truffet av en fremstikkende stokk, slik at han ble subbet ut av salen. Men han falt ikke helt av hesten. Svein ble hengende etter en fot i stigbøylen mens hesten panikkmessig løp løpsk nedover vollen i den vakre sommernatten. Omsider stanset hesten nederst på vollen, og folk kom til for å ta hand om Svein. Men det var lite de kunne gjøre. Ei taus ga ham litt vann. Snart åndet han ut av skadene han hadde fått. I rettssaken etterpå ble det selvsagt spørsmål om hva slags sår Svein hadde fått, og hva som hadde forårsaket dødsfallet. Ola Knutsen som hadde hogget til Svein, var soldat, slik at saken måtte opp for krigsretten først. Det heter seg at Ola ble dømt til ni ganger spissrot gjennom to kompani. Ola Knutsson Noss ble på tinget den 11. september stemnet for drapet på Svein Tolleivsson Holto Skarsgard (1635-1683).

*I Mankato, Minnesota onsdag 22. april 2015
Prudence og John Gushwa med sønnen John bak (foto: H. O. Løkken)*

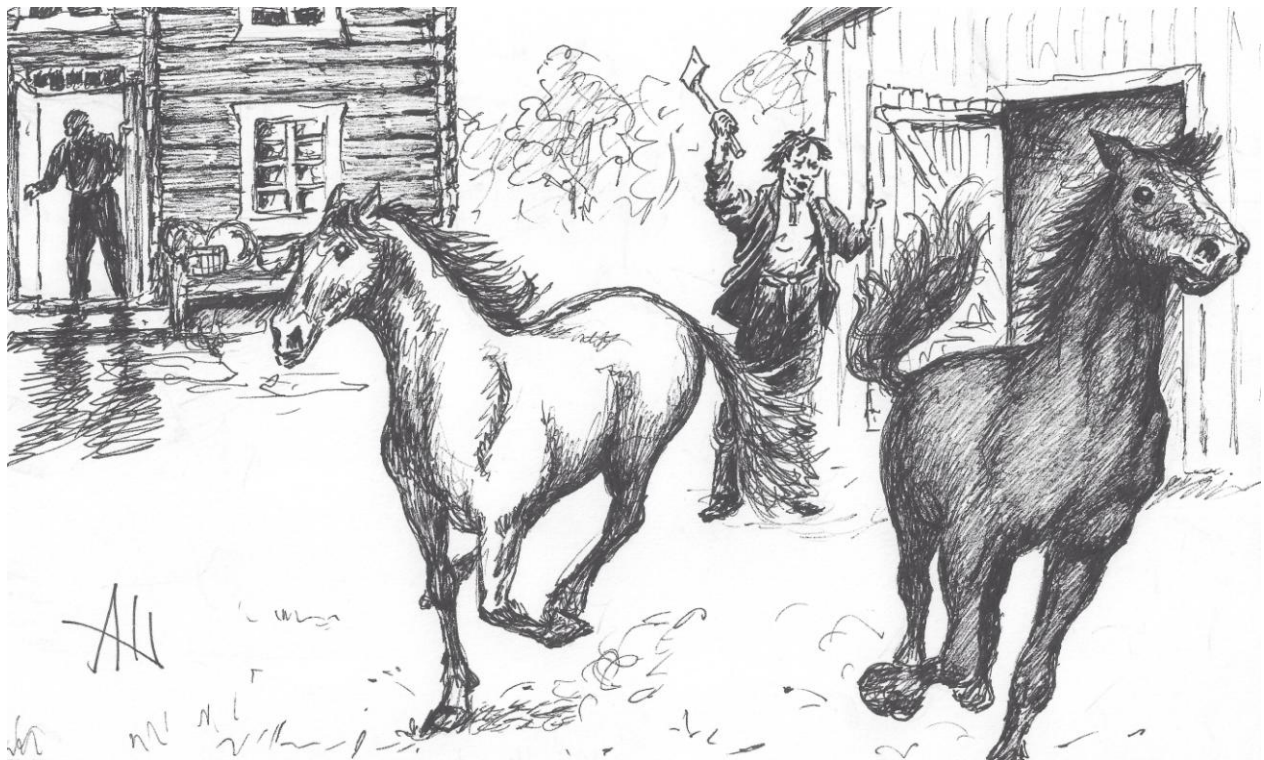
Men det sluttet likevel ikke der. Guri Johannesdatter Tune, enka etter Svein fikk ytterligere en belastning. Sønnen Asle overtok skyldgodset i Tune etter mora og tantene. Asle var ugift. Han var soldat i 1693. Han ble involvert i to leiermålsaker, i 1701 og 1704. Siste gangen het det seg at Asle var ”rømt soldat”, og at jenta Margit Olsdatter ”går naken og beder sitt brød” (hun var lut fattig). I 1709 mistet Guri omtrent sønnen sin. Asle hadde kastet en staur ned fra klokketårnet (stupulen) ved kirka. Muligens var den rette mot Gjermund Strand. Da Asle var på vei hjemover kom Gjermund og far hans, Helge, og reiv Asle av hesten og gikk løs på ham, og slo ham omtrent

i hjel. Den ene brukte en sabel og den andre ei tynningsøks, slik at Asle ble såret like inn til beinet. Doktoren måtte hentes. Det ble 12 rd i "bartskjærløn" og dessuten kraftige bøter for Helge og Gjermund. Bekymringene for mor Guri ble ikke mindre.

Tune søre er trolig en gård som ble ryddet så langt tilbake som i vikingtiden. Tunegårdene har en lang historie, hvorpå Gunnar Knutson Knutsgarden Noss (1774-1860) hadde begge gårdene. Ei deling av gården fant sted i 1846, og er på mange vis et skille også slektmessig relatert til de familier som er berørt i dette kapitlet. Gunnar hadde en meget klok hest, Tuneborken. En gang Gunnar var på vei hjem fra Torpo etter et svierlag (fest, rangel), hadde han nok med seg selv og lot hesten finne veien hjemover. Det var visstnok sprengkaldt, men Tuneborken travet frisk over Torpemoene. Plutselig trillet Gunnar av sleden og ble liggende i veikanten. Her ville den berusede mannen ha funnet sin sikre død, hadde det ikke vært for Tuneborken. Hesten stanset og så alvoret i situasjonen. Hesten snudde seg så brått at ene skjæket brøt tvert av. Dette førte til at hesten kom seg rundt på en slik måte at han fikk bite i kleda til Gunnar og fikk lempet han oppi sleden. Så bar det hjemover igjen, varsomt - nå var det kun ei skjæk. Da hesten kom inn på tunet, knegget han så høyt at folk kom ut og fikk Gunnar i hus. Hesten reddet livet til sin herre den dagen. Det fortelles også om hvordan Tuneborken endte sine dager. Han var da urgammel og så tannløs at han ikke klarte å spise skikkelig. Gunnar bød inn slekt og naboer til likferd. Først fikk Tuneborken øl og rummebrød. Deretter ble han leid bort til ei steinrøys av en mann med gevær. Men da fall hesten på kne som om han ba for livet. Skuddet smalt, og hesten ble høytidelig gravlagt nede på jordet. Så turet de likferd i to dager til ende på Tune. Anne, kona til Gunnar, var på setra, trolig Djupedal. En dag flyttet hun høyet til et nytt sted. Men hun var ikke før kommet inn i bua, før høyet falt ned. Anne gikk ut og satte det opp igjen. Men det samme gjentok seg flere ganger. Far hennes sa da at *høyet stod i veien*. Men Anne ville ikke høre at hun skulle innrette seg etter de underjordiske. Hun holdt på til høyet ble stående.

En dag i 1874 skjer det et mord i forbindelse med Bakke nordre. Da blir eieren Ola Olson Holeplassen drept med øks. Han var tippoldefar til dagens eier av Bakke nordre: Jan Thronæs Hågård. Den offisielle versjonen sier at det ikke hadde sitt grunnlag i uvennskap, men at drapsmannen fikk "ølkveisa" i et samvær på en plass under Holo. Men Gunvor, som eide Bakke nordre, og er tante til Jan Thronæs Hågård, kan fortelle at det nok var en forhistorie med noe "usemje". Akkurat hva den bestod i vet man ikke. Det er blitt fortalt at i forkant av drapet kom drapsmannen opp til Bakke og ville ha Ola til å komme ut. Men Ola nektet. Da gikk drapsmannen inn i stallen og slapp ut hestene for på den måten å tvinge Ola ut. De gikk så sammen ned til Holedokken. Der var det full fest, mye drikking og drapet ble begått. Hvem som faktisk var drapsmannen vet ingen med sikkerhet, men ser en på historien til daværende bonde i Holedokken, så kan det virke som at det raskt ble en angrende synder. Han oppretter i alle fall et legat på 5 400 i 1880 til "trengende" i Aal sogn, samt at Ål kommune fikk Holedokken, uten at det trolig er en sikker indikator.

En liten kuriositet: Som utenforstående er det moro å se hvordan navn utvikler seg eller blir tatt i bruk. Da jeg satte meg inn i Bakke nordre, tok nysgjerrigheten overhånd da jeg så at en eiendom, et småbruk, het Frankrike. Vi er tross alt i Hallingdal. Forklaringen går tilbake til 1822 under en skylddeling av noen jordstykker i Underlåndø, nedenfor Bakke. Her fikk et jordstykke navnet "Nederland" (Nederlandene) isteden for Underlåndø (land nedenfor) som var dagligtale. Da eiendommen skulle deles fra Gunhildgard, var det nærliggende å bruke navnet "Frankrike", nabolandet til Nederland.

Hovedpersonen i dette kapitlet, Anne, hadde en bror som het Gunnar (1838-1870). I ekteskapet med Lukris Jonset (1846-1920) hadde han en datter: Gro, f. 1864. Gro Gunnarsdatter ble gift med Lars A. Holto. De ble eiere av Holto søre (94/6 i Ål). I årene 1902 - 1914 var de også eiere av Tune søre, gården Anne var fra. Gro og Lars er oldeforeldre til blant annet Aslag og Lars Håvard

Haugen, medlemmer av det meget kjente bandet Hellbillies. Prudence Joanne Johnson Gushwa er firmenning av mor/far til Aslag og Lars Håvard Haugen.

Sist jul fikk Jan Thronæs Hågård på Bakke Nordre et gammelt klenodium av sin tante Gunvor, et håndtak fra en pisk. Dette hadde hun funnet på det gamle loftet fra ca. 1750 da det ble plukket ned og renoveret på 1950-tallet. Håndtaket var helt nedgrodd og stygt, og lå sammen med annet rask mellom veggen og gulvet. Der har det tydeligvis blitt liggende gjennom flere eierskifter, for når håndtaket ble rengjort og pusset kom bokstavene OEST frem. Det tolkes å stå for Ola EmbrikSon Tveito (1791-1871), bonden som delte Bakke i to og solgte begge delene i 1846, den ene delen til Ola Sevatson, far til vår hovedperson Ola Olsen Tune Bakke. Håndtaket kan fort være rundt 200 år gammelt.

Aslag og Lars Håvard Haugen fra Hellbillies

Noen hjelpende personer må nevnes. Thor Warberg (bygdesoge), Olav Terje Oleivsgard (Ål bygdearkiv). Turid Stokke Bakken fra Skjetnemarka ved Heimdal, en meget dyktig slektsforsker som ofte er min første *researcher*. Og så er det Knut Sandåker i Ål. Han er sønn av femmenning til Prudence Joanne Johnson, og tremenning med Odd Breie. Hovedperson Ola Olson Tune Bakke er fetter av tippoldemor til Knut Sandåker. Og den andre hovedpersonen: Anne Knutsdatter Tune Bakke, er søster av oldemor til Knut Sandåker. Og så har vi Knut Sørbye i Drammen, som representerer den slektsgreina som spredte seg ut over Buskerud. Hans forhold til hovedpersonen er som følger: Ola Olson Tune Bakke er bror av oldemor til Knut Sørbye, som i sin tur gjør Knut Sørbye til firmenning med Prudence Joanne Johnson Gushwa. Knut Sørbye er også femmenning av far til Knut Sandåker.

Knut Sandåker, sønnen Lars og kona Grete i 2005

I utgangspunktet skulle det bli en såkalt god, lykkelig slutthistorie vedrørende to mennesker som til slutt fant hverandre, men så ble det "*The rest of the story*", slik en historiefortellers hverdag ofte er. "*The rest of the story*" slutter på et vis aldri, historiene blir til mens en går, interessante sidespor som fører oss alle inn i større berikelse, forståelse og undring. Og siden jeg fant noen sidespor i Ål, burde jeg ha med ett fra Amerika også. Her kunne jeg selvsagt vise til *Stjørdalens krønike*, bind 11, side 126, som tar for seg den siste lypsing i Nord-Dakota, og berører en

sidegrein fra Stjørdal, samt slekta til Prudence i Amerika. Men jeg velger å ha med følgende hendelse: Jesse James hvilte på eiendommen til familien til Prudence Gushwa.

Familien Sørbye

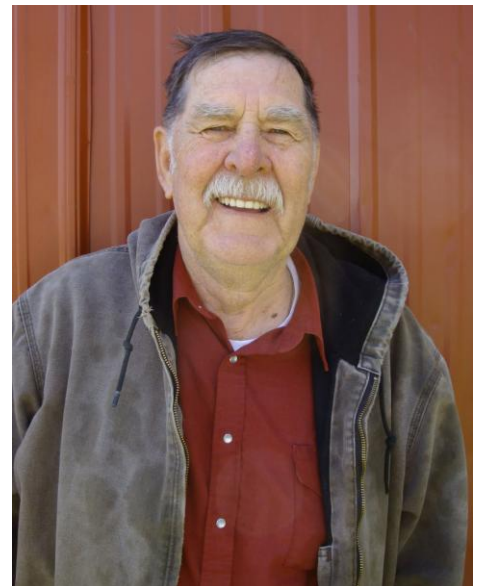
Petter Borthwick, Christine Sørbye Borthwick, Andreas Sørbye, Tone Micelsen Sørbye m/ Hanna, Knut Sørbye, Sigrid Engesæther Sørbye m/ Sondre

Ranet av the First National Bank of Northfield fant sted 7. september 1876, og er en av de mest legendariske hendelser i Minnesotas historie om den ville vesten. Jesse James er av de mest mytebelagte skikkelser fra den tiden. Ranet og forfølgelsen fant altså sted på dørstokken til Ola og Anne, kjærlighetsparet fra Ål. Forfølgelsen og historiene påvirket hver eneste nybygger i området. I følge tradisjonshistorien i familien Bakke, underforstått: Prudence og hennes sønner, så stoppet Jesse James på deres eiendom ved Hader, en farm som i dag eies av John og Judd Gushwa (sønner av Prudence). En vet nemlig at Jesse James og hans bande stoppet på Hader

Norway Corner

Sentralt sted under Jesse James raid i Minnesota. Paul Voxland, som har bodd og eide stedet hele sitt liv, bekrefter historien

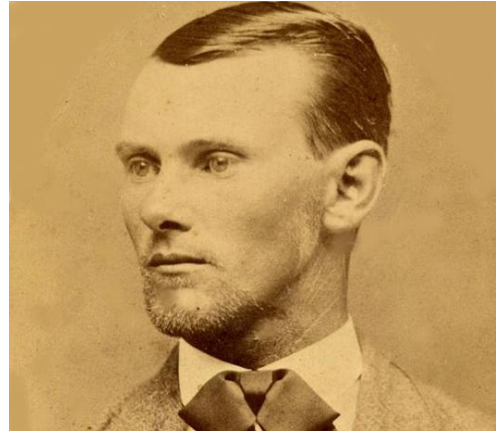

hotell og hadde et måltid der. De lovløse stoppet også på Lars Gjesme sin gård (Township Road/Ninetieth Avenue) og byttet til seg hester. Stedet er der fortsatt. Banden holdt også til en stund på Edward Larsen Farm utenfor Wanamingo. Her stelte de hestene, samt drev litt skytetrening. Likeledes i Norway Corner (County Road 30/Township Road Sixtieth Avenue), som var et lite sentrum med postkontor, skyss-stasjon og handelsforretning gjennom flere tiår. I dag er ikke noe igjen fra en liten "storhetstid". Det har blitt fortalt at de bar *light-colored dusters*, og var dyktige ryttere som hadde de beste hester og utstyr. De forlot Norway Corner ved å følge veien nordover for å møte andre bandemedlemmer. Ved Brekke bridge (bro), som ligger ca. 1,6 kilometer nord av Norway Corner på Sixtieth Avenue, møtte banden to norske gutter da de stoppet for å vatne hestene. De to norske brødrene Brandvold var på vei til Norway Corner for å hente familiens post. Rytterne spurte de to guttene om veien til Northfield. Den eldste gutten pekte nordvestover. En av rytterne tok da fram en "quarter" fra lomma og kastet den til Rasmus, den yngste av brødre. Så red de videre.

Jesse James ledet på dette tidspunktet den mest berømte banden (outlaws/criminal gang) i hele Amerika. Blant "medlemmene" i den beryktede gjengen var flere brødre: Jesse & Frank James, og Cole, Bob og Jim Younger. De var meget godt utrustet, med moderne våpen og cowboy dusters. Dette skulle bli deres siste jobb, og mislykket så dann med et utbytte på 26 dollar. De hadde en rekke ran bak seg, men Northfield skulle bli annerledes. Her tok innbyggerne igjen. To av gjengen lå døde igjen, sammen med bokholder Joseph Lee Heywood, som hadde nektet å åpne safen. En annen innbygger døde noen dager senere av et skuddsår.

En av de døde bankranerne var Bill Stiles, kjent også under navnet Bill Chadwell. Han hadde tidligere bodd i Minnesota, og det hevdes at det var hans lokalkunnskaper vedrørende veier og elver som influerte på gjengens valg av mål. Han hadde fortalt at bankene var fulle av penger, hestene ikke salet og kun dumme farmere som ikke kunne skyte.

Jesse James

Banden hadde holdt til i *the Twin Cities*, gamblet og kjøpt inn utstyr og forsyninger. Så hadde de rekognosert fra Red Wing og sørvestover til Mankato. De visst de var veldig langt fra sitt beskyttende miljø. Forfølgelsen var ganske så tilfeldig, og utsatt for meget hard kritikk. Ulike "posse" var lite organisert og lite samkjørte. Det var ganske lett for gjengen å unnsnippe. De lot være å bruke hester, men gikk til fots. Ca. seks kilometer vest av Mankato ble de oppdaget, i et område som i dag heter Minneopa State Park. Her hadde de sin siste leir. De skulle da være temmelig utkjørte. Her splittet de opp. Jesse og Frank James stjal noen hester og dro sørover, mens Younger-brødrene og Charlie Pitts fortsatte vestover til fots, kort tid etter at en "posse" hadde funnet leiren. De av banden som dro vestover ble nå "borte" i en hel uke. 32 kilometer vest av Mankato, ligger Madelia. Her stod hotelleier Thomas Vought og den lokale sheriffen på hotellets altan, da en 17-årig "norsk" ungdom kom ridende inn i byen. Det var Oscar Olson Sorbel/Suborn. Han kunne fortelle at han hadde sett Younger-brødrene. Dette førte til at denne delen av banden ble innhentet og arrestert, etter en dramatisk jakt i det høye gresset som umuliggjorde forfølgelse med hester. Charlie Pitts ble drept i skuddvekslingen som oppstod. To "nordmenn" var vitne til skuddvekslingen og pågripelsen: Christian Ahlness og Hans Frydenlund (posse member)

Det er mange tradisjonsfortellinger om hvordan Jesse James og hans bror kom seg ut av Minnesota. En går ut på at Jesse James klarte å unngå forfølgerne (posse) ved å få hesten til å hoppe over en kløft på 20 fot ved Devil's Gulch ved Garretson i Sør-Dakota, rett øst for "Meråkerland" (Baltic). Historien ligner litt på Ridderspranget.

Devil's Gulch 20. april 2015 (foto: H. O. Løkken)

Prestesønnen Jesse James ble vel i og for seg aldri tatt, og har levd godt gjennom amerikansk mytologi. Hans endelikt kom noen år senere den 3. april 1882 i hans hjem i St. Joseph, Missouri, da han ble skutt bakfra av et bandemedlem som het Robert Ford, mens han rettet opp et bilde som hang skjevt. Men det er "the rest of the story".